

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogadják és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A pápa újra hallatta szavát. Majd amikor az utánunk jövő nemzedékek megcsodálják ezt a nagykiterjedésű háborút s megírják annak borzalmaikat, meg sok hősiességét, nem feledkezhetnek meg arról a nemes viselkedésről, melyet a pápák e vérengzés idején tanusítottak. Az apostoli Szék távol állott a háboru felidézésétől s a galamblelkű X. Piusnak élte végső alkonyán a legsúlyosabb fájdalmat a megindult háboru okozta. Nagy utóda hamarosan a küzdelmek középpontjába jutott. Ő azonban rögtön felértette, hogy hivatásához illő szerepe csak az lehet, ha a világnak szüntelen hangoztatja: nem ez az Isten szándéka, az Ur nem egymás öldöklésére, hanem alkotásra teremtette az embert. Minden ellenkező igyekezet mellett álláspontjához mindvégig hű maradt. Most, hogy Amerika háboruval fenyegetődik, a zűrzavarban megnyugtatólag hat a pápa szava a másik világ-rész népeinek, övjátok a békét, mert megbecsülhetlen kincsek. Bárcsak adatnék meg neki, hogy megmutathatná a világnak a béke olajágát is. Legmértőbb ő volna rá.

A hadikölcsön sikere és a papság.

Ismerős a régi jelszó, hogy a háboru viseléséhez három dolog szükséges: először is pénz, másodsor is pénz, harmadszor is pénz. A mi vezető államférfiaink is érzik e mondás súlyát, azért a kormány a most nemrégiben kibocsátott negyedik felhívásban újra azzal a kéréssel fordul a magyar néphez, hogy a háboru pénzügyi

kiadásainak fedezésére bocsássa rendelkezésre tőkét. Társadalmunk fogékonysága és áldozatkészsége eddig is megértette az idők szavát s kivette részét a hadikölcsön-jegyzésből. A jelek azt mutatják, hogy az érdeklődés ma sem kisebb. A háboru folyása alatt sok ember tetemes vagyona tett szert, a pénzügyi élet mult évi kimutatásai szerint a tőkebetétek összege csaknem másfél milliárddal emelkedett. Részvénytársaságok, bankok, vállalatok jelentékeny nyereséghez jutottak.

Amint az eddig történt jegyzésekből látszik, az utóbbiak élnek is az alkalommal, hogy pénzüket jól gyümölcsözőleg elhelyezzék. (Magáncégek, nagy háborus jóvédelmű vállalatok s több helyről is hasznos huzó bankigazgatók visszamaradása a jegyzéstől kihívja ugyan a bírálatot, de a sajtóban már is elhangzott erős kritika bizonyára őket is rákényszeríti a hazafias áldozatokra.) A társadalom egyéb rétegei is tiszteletreméltó buzgólkodást mutatnak. Mindezek mellett épen fontosságánál fogva nem szabad feledni, vagy figyelmen kívül hagyni azt a tevékenységet, melyet valamennyi hitfelekezet s annak papsága, a legmagasabb méltóságban levőktől a legalacsonyabbig, kifejtjenek. Nem gondolunk itt fópásztoraink buzditó felhívására, inkább arra a tényre aka-

runk rámutatni, hogy az ország életérdekeinek védelmében, a jegyzésben is jó példával járnak elől. A kath. papság tettekkel mutatja, hogy a nemzet sorsával együttérez. A napi névsor olvasása közben lépten-nyomon találkoznak az egyházi vagyonból történt imponáló összegek jegyzésével. A többi egyházak is hasonló érdeklődéssel és lelkesedéssel nyújtják a haza oltárára azt, ami rendelkezésre áll, hivatásukat ugyanoly értelemben buzditják a jó példa követésére.

Az egyháznak ez az egyöntetű fellépése a hadikölcsön érdekében nagyjelentőségű. A hadikölcsönnek a nép kölcsönének kell lennie. A takarékbetétek igen nagy része a kiscsoportok kezéből jutott a pénzügyi életbe. Igazi eredményt a negyedik hadikölcsön jegyzéséből csak úgy várhatunk, ha abban résztvesz népünk legszélesebb rétege. Ennek azonban egyik legfőbb biztosítéka, ha a felekezetek minden papja iparkodik a népet a hadikölcsön jelentőségéről, a jegyzés nagy horderejéről, előnyös voltáról meggyőzni.

Ki kell emelni népünket abból a téves hitből, hogy pénze jobb helyen van a ládafiában, vagy a bankok trezorjában, mint az államnál. Hisz éppen a manapság gazdag magyar földművelő osztálynak nem szabad visszariadnia — ezen a téren jó haszonnal is járó — nemzetsegítségtől.

Hősök legendája.

Ira: Kasza Vilmos.

Halvány olajmécs lángja libben-lobban.

Megnyult árnyékok,

Mint szellemóriások

Vetődnek a falra, a zuzmárd falra,

A Nikolskussurszki nagy fogolytáborban.

Halavány olajmécs halavány sugára

Meglebben az éjben!

Néma csend van itten...

Rebegő, reménylő édesanya helyett

Bucsućokot hint egy haladó huszárra.

Hideg, fagyos szele vad Szibériának

Bezörget az ajtón,

Hidegen, fagyasztón.

Utjában, merre a havas sikon száguld,

Kődfátyolos lenge szellemárnyak járnak.

Főlkelnak a sírból daliás vitézek!

Agyu bömbölésre,

Fegyver dörrenésre, —

Elhallszik hozzájuk haldoklók hörgése:

Főlkelnak a sírből atillás honvédek.

Hosszu sorban állnak, elől a vezér jön.

Vihar szárnyán járnak

Régi-régi dímok.

Rivalg a harci kürt, rajta, rajta hallszik;
Magyar nota csendül a lengyel mezőkön.

Elöl a vezér jön! — Mente feszül rajta!

Hófehér paripán,

Babér a homlokán.

Villám a szemében, tüzfolyam az ajka:

„Világ szabadságér, talpra magyar talpra!”

Ósi magyar szabályok villannak a kézbe!

Hősi vértől döz

Régi harci zászló

Meglebben az éjben. Régi vitézséggel

Holt vitézek törnek régi ellenségére.

Ammerre ők járnak nyomukban vérözön.

Lelkük lobbanását,

Szívük dobbanását

Megértik az élők, kik mindnyájan hősök...

Magyar zászló leng már a lengyel mezőkön.

Piros rózsák nyílnak fent Szibériában.

Piros rózsák nyílnak,

Sírok domborúlnak,

A nikolskussurszki nagy fogolytáborban.

Halavány olajmécs libben-lobban.

Vége a csatáknak,

Ős szellemek járnak

Hősöket övezni nyitó babérlombbal.

Az első lövés.

— A. Bénétiau. —

II.

Nem festem tovább a cubai élményeket. A golyó elkerült s én egészségesen és sértetlenül kerültem vissza amerikai földre. A viszontagságiban is szép, változatos élet egészen megfordította életemet. Kezdem szeretni az életet, értékelni s megbecsülni ennek örömeit.

Terreriót azonban nem feledtem el. A spanyolok iránt az egész háboru alatt közömbös voltam, de a spanyol tiszt állandóan izgatta érdeklődésemet. Igaz, hogy sohasem éreztem olyan kínos idegborzongást, mint mikor őt magam előtt láttam a földön elterülve. Mink a harctéren jól irányított első lövésnek véres áldozatát. Vajjon mi lett szegénnyel? Meghalt? Beteg? Meggyógyult? — Mindez — bevallom, nyugtalanított. S kíváncsiságom végre is arra ösztökélt, hogy jachtomat befűttessem s Spanyolországba utazzam.

Cadixor át jutottam Szevillába, ahol csakhamar megmútták don Carlos Terrerio házat. Azt is megmondták, hogy abban idegél, még mindig betegeskedve. A ház régi, előkelő épület volt, szűk, vaskosaras ablakkal, melyeket remek kőfaragások öveztek. A hatalmas, szegekkel szegélyezett kapu fölött egészen a kőcimerig. A ház falai ridegek, komorak s mégis kilehelték az ódon-ság büszke fenségét. A multnak elvarázsító hatását, amely a mi kényelmes, új házainkról annyira hiányzik.

Csöngetésre bejutottam s csakhamar megkérdezhettem egy borotvált képi inast: — Don Carlos Terrerio? ...

Országunk lakosságának több, mint fele falun lakik, melynek népe kire hallgat szívesebben, mint a papjára. Ha ők a közigazgatási hatóságokkal karöltve a jó ügy szolgálatába állnak, az eredmény nem maradhat el.

HIVATALOS RÉSZ.

Dispositio. Babarcsik Gyula ugodi káplán az ugodi plébános betegsége miatt továbbra is eddigi működésében hagyatván, Somlósőzlőre káplánnak Bugledics János balatoncsicsói káplán disponáltatott.

Papnövédek felvétele. A veszprémi püspöki papnevelő-intézetbe felvételüket kérő ifjak vizsgálati f. évi július hó 1-én d. e. 10 órákor fog megtartatni Veszprémben a püspöki székházban. A felvételre f. évi június 30-ik napján kell jelentkezni a püspöki írtkarnál. A pályázók a következő okmányokat hozzák magukkal: 1. A jó sikerrel letett érettségi vizsgálatról szóló bizonyítványt. 2. Keresztlevelet s 3. az illetékes hittanártól vagy lelkészről erkölcsi bizonyítványt. A jelenkezők kötelesek magukat orvosi vizsgálatnak alávetni.

A balatoni kormánybiztos hatásköre. A Balaton magas vizállásából eredő számos feladat, továbbá balatonmenti érdekek kiszolgálására épült aszfóli villamosközpontnál felmerült tarthatatlan állapotok, nemkülönben a Balatonmentén érdekeltek megnyugtatóra szükséges egyéb intézkedések a teendő oly nagy tömegét hozták felszínre, hogy legcélszerűbbnek látszott azokat egy kézben összpontosítani, annál inkább, mert országos érdek, hogy a balatonmenti fürdő- és üdülőtelepek a modern igényeket kielégítő színvonalra emeltesse.

Ezen intencióból kifolyólag a földművelésügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg miniszteri biztos kiküldését határozta el és a miniszteri biztos teendőket ellátásával dr. sipeki Balás Béla zalavármegyei főispánt bízta meg.

Főbb vonásaiban a miniszteri biztos hatásköre ez lesz:

1. Hogy a Balaton vizállása és különösen az erős hullámverés által okozott károsodásoktól a tömentén épült telepek a 2850/1914. számú földművelésügyi miniszteri rendeletben megjelölt állami támogatás felhasználásával megvédessék.

2. Hogy ezeken a telepeken a közegészségügyi szempontokból mellőzhetetlen lecsapolási, vezetéki és csatornázási berendezések létesíttessék és általában egységes irányítás mellett megtörténjenek azok az intézkedések, melyek a *balatoni fürdőhelyek és üdülőtelepek fellendítése, a fellendítés állandósítása* és a közönség modern igényeinek kielégítése végett szükségesek.

3. Hogy az új telepek létesítésének, a parcellázásnak, az építkezéseknek előfeltételei a Balatonnál érdekelt három vármegyében egyöntetű szabályrendeletek megalkotásával megállapíttassanak.

4. Hogy a nyaralóközönség jó és olcsó ellátása a közéletmezés terén foganatosítandó megfelelő berendezésekkel biztosíttassék.

5. Hogy az *anyaközségek és telepek között ezidőszert fennforgó ellentétek* orvoslásával egyidejűleg a telepek részére lehetővé tétessék, hogy magasabb igények kielégítéséhez és a modern haladáshoz szükséges pénzeszközöket maguk részére a községekől függetlenül és azok megterhelése nélkül megszerezhessék.

6. Hogy az aszfóli villamostelep, melynek fennállása és üzemeltetése egyelőre csak a háboru tartamára van biztosítva, akként rendeztessék, hogy a községek, fürdőtelepek és magánosok által létesített és több millióra rugó befektetések sérelmet ne szenvedjenek.

Reflexiók az ünnepek után.

Írta: Biczi Gyula.

Husvétkor Krisztus koporsójából feltörő győzelmes fény sugarban lelkeszemeim egy kérdőjelet láttam: Lesz-e a haláraitelt, nagy véraldozatokat hozó magyarságnak nagypénteki szenvedései után diadalmas feltámadása?

Amikor a megrázó események vaskéje végig szánt a világon, amikor a háboru vihára megrecsegett a trónokat, elsöpör nemzeteket és kultúrákat a vérharmattal borítja be a földet, egyuttal a romhalmaz fölött új világot terem; a fáradságtól megdermedt nemzeteket fölrazza s a lelkekből nemesebb érzéseket, fenköltebb erkölcsi felfogást, fáradságot nem ismerő cselekvő vágyat, új eszméket, új életet fakaszt. Ennek az új világnak, új életnek, a haláraitelt magyar nemzet megújulásának a szelleje suhan el mellettem lágy suhanással a földtámadás ünnepén.

Kétségtől most világtörténelmi átalakulások

vaskapuja előtt állunk. Trónok omlanak össze, koronák hullanak a porba, népek, országok tűnnek el és újak törnek előre föltartózatlanul, megerősödvé a fejlődés útján. Lángban áll a világ, de úgy érezzük, hogy ez a láng körülnyaldossa a mi lelkünket is, föléleszti abban egy szebb, boldogabb, fényesebb jövő reményességét, mert beigazolódott, hogy a nemzet lelkiismerete még se aludt ki teljesen, hogy a magyar géniusz még mindig ébren virraszt fölöttünk s még találunk illatos virágot, amely a magyar szíviből-lelékből nőtt ki.

Keservesen csálódtak azok a hamis próféták, akik történelmi tradícióinkat, ősi hagyományainkat, nemzeti erkölcsünket akarták meghamisítani.

Hiábavaló volt a destrukció minden cinikus törekvése, az öntudatos magyarság érzésben és gondolatban nem szakadt el egy pillanatra se attól a külön kis világtól, amely a Kárpátok véres ormai és a kéklő Adria közt terül el. Szeretettel öleli át a szent koronát és a saját vérével termékenyíti meg a késői unokák számára az ezredéves magyar földet. A két legszentebb ideál: Isten és haza, hatalmas erővel ragadta meg a lelkeket és a megvetett egyszerű, csendes, békés falusi magyar parasztból heroikus bátorság, zalús, és egyuttal lovagias, emberséges és eszményi önfeláldozásra kész hősokeket nevelt.

A magyar népek nemzeti öntudatra ébredése, a magyar léleknek ez a magasbalendülése az, ami bennem az erkölcsiekben és anyagiakban, a hatalomban és befolyásban gyengülő, pusztuló történelmi keresztény magyarság megújulásába, föltámadásába vetett hitemet megerősíti. El kell ismerünk, hogy a szintizta magyar faji erőnek a főforrása a nép törzsében van; nemzeti hagyományainkat, szokásainkat, hamisítatlan ősi erkölcsünket, érzéseinket, faji hibáinkat és érenyeinket az egyszerű konzervatív nép hordozza és őrzi. — Ennek a keresztény magyar népnek őseréjével kell galvanizálni, megtermékenyíteni a nemzeti élet fáradt, folytonosan lassuló vérkeringését. A nép lelkéből feltörő lángtenger fogja a keresztény magyarság hamvadó paraszát ismét kilobbantani, ennek az erejében fogunk ujrászülni a második ezerev viharos küzdelmeire.

S éppen a magyar nép faji öntudatra ébredése okozott nekünk kellemes csalódást. Nem ismertük önmagunkat, nem ismertük a nép törzsében még mindig szunnyadó hatalmas őserőt. Ennek a földrengető viharok kellett eljőnie, hogy a homályt eloszlassa s a multban dicsőséges magyar faj értékei, a magyar lélek kiválóságai, ősi érenye ismét a régi fényükben tündököljenek a világ előtt.

Ma már kiléptünk az ismeretlenség homályából és küzdelmeink eredményeit tekintve biztosan állíthatjuk, hogy tényezői lettünk Európa és a kultur-

— Itthon van. Mit kíván, uram?

A kérdésből megértettem, hogy nem sok látogató jár a házhöz. Névjegyet vettem tehát elő s reáírtam írónnal a nevem alá: „Le rough-rider de Cuba.” Az inas átvette s tíz perc után már újra megszólított:

— Tessék, uram! Várjak.

Áthaladtam apró színes kövekkel mozaikozott s nyíló kuszórózsával körülfuttatott kis előtérben, melynek közepén művészi faragott szökőkútból ezüsthény vizugarak szökdegseltek. S a bájos kis tündérbertben teljes nyugalom. Az egész lakás méltóan illeszkedett don Carlos Terrorioról megalkotott vélekedésemhez. A szolga innen homályos folyosóra vezetett, szétlebbentett egy függő szőnyeget s ajtót nyitva szólt:

— Méltóztassék! ...

Alig léptem be, az örömeim édes, csengő kiáltása szállt felém:

— Ah! Ön az ... ön az! ... Vége!

Széles, boros szobán haladtam keresztül s egy kereveten feküdve találtam don Terroriot. — Egy nagy fiatal embert sápadtan, soványan, fájdalmas színben, beesett szemekkel, hosszú, fekete hajjal.

Ez a beteg volt a nemrég szép büszke spanyol hadnagy. Szívem elszorult, mikor feléje közeledtem. Csak úgy ragyogott az örömtől. Elárulta mily nehezen várt, hogy halálját kifejezhesse. Halálját! ... Mily guny ez!

Egészen megzavarodtam s dühös lettem önmagamra. Hisz előre tudnom kellett volna, hogy elismerést hallok olyan embertől, aki azt hiszi, hogy halálával tartozik nekem s akit voltaképpen én sebesítettem meg. De neki nem volt szabad észrevennie zavaromat.

— Mily boldog vagyok! ... folytatta ő. — Üljön mellém, ide ... Oly régóta várom önt. Mert valami megfeszített érzés sugta, hogy el fog jönni. Oh! nem feleltem el, mit köszönhetek önnek.

Amit nekem köszönhet! ...

S mintha újra látnám őt kilépni a pálmák közül, deli, büszke szépségben s egy ujmozdulat, egy gyenge ravaszhuszás megebeszít a erős, duzzadó fiatal életet s a huszonöt éves ifju, mint nyomorék halad mindvégig az élet útján.

— És sebesülése? ... kérdeztem.

Fájdalmasan, mély szomorúsággal mosolygott: — Látja még mindig beteg vagyok. A golyó hatalmasan összeroncolt. Béna maradok egész életemre. Ha tudná kedves barátom — szabad ugy-e, így neveznem — hogy mennyit szenvedtem s szenvedek most is. Miért is nem célzott, aki célba vett, a szívem közepébe. Megkímélt volna a hosszú martíromságától.

Fejét lehajtotta és sirt. Szívszorongva szemléltem alápergő könnyeit. Gyorsan letörölte azokat, hiszen ha valaki spanyol nemes s még hozzá katonára, nem sirhat. A büszkesége sem engedi, hogy ellágyuljon a maga sorsa miatt. — Megkísérletem, hogy vigasztaljam. De ő csak a fejét rázta s nem hitte, hogy több-kevesebb idő múlva teljesen kiépül.

Nem is élesztetem reményemet ilyen csalfa illúziókkal. De anyám és kis nővérem miatt mégis csak jobb, hogy életben maradtam. Ha ilyen nyomorékon is. Atyám már tíz éve, hogy meghalt s én vagyok a Terrorio-család utolsó sarjadéka.

Kissé elérzékenyült s csak néhány nehezen muló pillanat után folytatta:

— Mily szerencse, hogy ön épen, egészségesen visszatérhetett. Pedig féltem, hogy ön is az

én sorsomra jut. Ugyebár, ön nem tényleges katonára, csak a háboru idejére kötötte le magát? Őszinte voltam hozzá s feltártam, hogy hogyan kerültem a cubai önkéntesek közé. Mosolyogva hallgatta.

— Örülök, szólt hozzám, hogy nem sürgős a visszatérése. Hiszen ön még szabad, ugyebár? Itt kell tehát maradnia egy kis ideig minálunk.

Maradni? ... Hisz ez lehetetlen! Gondoltam magamban. Már is sajnálom, hogy érdeklődésem ide nógatott. Komoly és sürgős elfoglaltságra hívatkoztam tehát, hogy a maradás ellen érveljek. Carlos azonban nem is hallgatott rám.

— Anyám és nővérem ebben a pillanatban itt lesznek. Az inas már értesítette őket. Majd ők jobban értenek nálam a vendégarasztaláshoz.

S csakugyan feltárl az ajtó s fehérhaju, tisztoskoru urinól lépett be, fekete ruhában. Egész lényegében jellegződt a tiszta spanyolfaj. Tizenhat-tizenhét éves koru bájos, barna leányka kísérte.

— Anyám, kicsi Juliskám bemutatom megmentőmet.

A szép öreg asszony, ajkán a jószág mosolyával felém közeledett:

— Ah! uram! mily boldog vagyok, hogy megismerhetem önt s hogy őszinte hálámát kifejezhetem. — Oly gyakran beszélgettünk önről s szegény Carlosom mindig reménykedett, hogy viszontlátja önt.

Ti tudjátok barátait, hogy nem ismertem édesanyámat. Ez a jó, szent asszony meghalt pár nappal születésem után. Édesapám nem sokat foglalkozott velem. — Csak a gyapottal törődött s azt azután össze is kaparintotta az egész piacon. Nélkülöztem az édes családi otthon melegségét, — az otthon, ahol születtem, ahol szeretteim között éltem, ahol a mi multunk álmadozik s ifjuságunk emlékei a

világ sorsának intézésében. Bebizonyult az is, amit már Bismarck teljes meggyőződéssel vallott, hogy a kettős monarchia jövőjét csak a magyarságra lehet alapítani, hogy a magyar ezredek alkotják azt az áttörhetlen falanxot, amely legyőzhetlenné teszi Ferenc József diadalmas hadseregét.

Igaz, hogy e nagyszerű vívmányok és eredmények, önmagukban még nem jelentik a boldogabb jövőt, de mindenesetre olyan helyzet, amelyet csak ki kell aknázni nemzeti erőnk kifejtésére és nemzeti aspirációink megvalósítására. A magyarság jövőndő nagyságát már most előkészíteni célszerű belső reformokkal. Magunknak kell kezünkbe venni a saját állami és nemzeti életünk igazgatását és vezetését, emancipálódnunk kell a történelmi Magyarország ellenségeinek, a radikalizmusnak a befolyása alól. Nem lehetünk rabszolgái idegen népek kulturájának, még ha német is az; idegen hatások alatt ne szakítsunk ezeréves multunk nemes hagyományával, hanem a modern haladással lépést tartva, idegen népek erkölcsi és szellemi termékeit értékelve, csak a mi egyéniségünknek megfelelően válogassuk ki és azt a magyar lélek fűjében átölvastva, gazdagítsuk a mi speciális faji kulturánkat.

A faji öntudat és érzés felkeltésén és megőrzésén kívül biztosítani kell a történelmi keresztény magyarság boldogulását és megerősödését. Meg kell akadályozni azt a vagyoneltolódást, ami a vezetésre történelmileg hivatott magyarság rovására történik s amely a magyarság életeterejének folytonos, megdöbbentő sorvadását jelenti, mert hiszen akié a föld, azé az ország, azé a hatalom.

Kell-e magyarítani magyar embernek, hogy milyen csodásan vonzóerő van az édes magyar földben, hogy a fejlődésnek milyen perspektívái nyílnak meg, ha magyar földön magyar emberek millióinak jóléte, megelégedése és boldogsága tartja vállán a magyar hazá épületének pilléreit?

Ha visszatérünk dicsőséggel megfutott ezeréves pályánkra, ha figyelem a most folyó nagyszerű küzdelmet s szemem a második ezer év rejtélyes, titokzatos távlatába irányítom, akkor szinte hallom megszólalni a nemzet föltámadásának, a magyarság megújulásának ércharonáját s fajom, hazám, nemzetem rajongó szeretete reményét és bizalmát önt szívembe, hogy a vész harangjának elmúlása után mégis csak lesz egy nagy ünnep a világon s ez lesz a magyar nemzet dicsőséges, állelujás nagyhusvétja.

Uj lisztárak. Mivel az általános requirálás folytán a város gabonát nem kaphat, hanem a vármegye törvényhatósága a közlelmzésre lisztet utalt ki a városi hatóságoknak, — melynek ára nagyobb, mint a város által beszerzett gabonából eddig ártlett lisztnek ára, a városi tanács 1916. május 4-től kezdve a kiskereskedelemben követel-

ház minden zugát beföltik. Nem éreztem soha anyai gyengédséget s végtelen gyönyörűséget a meleg családi életnek... S most mindez varázslatszerű módon betöltötte a szívemet, mikor Carlos édesanyja felém közeledett s hozzám szólott. — Mintha maga az élet mosolygott volna az egész házban. Régebbi ismerkedés nélkül is megértettem, hogy anya s gyermekei nagyon szeretik egymást s hogy boldogok.

Terrero asszony megragadta kezeimet s akár csak saját fiához, oly édes hangon beszélt hozzám. S én mélyen meghatva néztem könnyes szemébe.

— Ön uram visszaadta nekem fiamat. Ellen-sége volt önnek s mégis nemes szívű volt hozzá. Sohasem felejtjük el az ön jószágát. Önnek köszönhetem a fiamat!...

— Ó meg nekem köszönheti szerencsétlen-ségét... gondoltam mély keserűséggel.

Zavart lettem. Szerettem volna futni, elrejtőzni. Elfogadni a hálát oly cselekedetért, amelyért átkozódást érdemelné az ember: lopás. S még itt maradni!... Hisz az lehetetlen... Igazán, alig tudtam néhány, összefüggéstelen szót rebegni.

— Ugy-e, uram, nálunk marad néhány nap? szólit újra Terrerioné. Hiszen oly régóta várjuk önt...

Carlos könyökre emelkedett s mosolygott. — Nos kedves barátom, halljuk a jó szót!... Marad?... Mi akadályozná? Dolgai? Hagyja kissé pihenni azokat!

Titakoztam, de hiába. Mindhárom szívesen marasztaltak. Gyengeségem nagyobb volt, mint vádaskodó szemrehányásom, mely fölébredt bennem s meghatva az őszinte, benső ragaszkodástól, elhatároztam, hogy maradok.

Franciából: Gubicza Lajos.

hető legmagasabb liszt- és kenyérrákokat a következőkben állapította meg kilogrammonként:

1. Fínomliszt 90 fillér
2. Főzöliszt 63 " "
3. Kenyérliszt 50 " "
4. Fehérkenyér 63 " "
5. Barnakenyér 50 " "

A városi tanács nevében dr. Komjáthy László polgármester.

A gazdabizottság értekezlete.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felkérte az összes gazdatársadalmi testületeket, hogy nyilatkozzanak a jövő évi termés maximális árának megállapítására vonatkozólag s adjanak véleményt arra nézve is, hogy a jövő évi termés értékesítésénél teljesen a monopolisztikus kezelést kívánják-e, tehát a jelenleg érvényben levő rendszert, vagy pedig a mult évi rendszert, amidőn szükségletét kiki szabadon beszerezhetette a termelőtől.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület e fontos kérdések megbeszélése tárgyában, gazdaértekezletet hívott össze április 30-ra.

Jelen voltak: *Hunkár* Dénes elnök, *Kajdacsy* Endre előadó, dr. *Bibó* Károly, *Magyar* Károly, *Purgly* László, *Holtischer* Károly, *Kerényi* Andor, *Stróbl* Zoltán, *Haidekker* László, *Schreiner* János, *Csorba* György, *Kenessey* István, *Gubicza* Ferenc, *Nagy* Adám Mihály, *Szokoly* József, *Barcza* Dezső s még többen.

Az előadó ügyvezető titkár rámutatott arra, hogy ma a termelési költségek aránytalanul többe kerülnek, mint a békében. Számadatokkal bizonyította, hogy a mezőgazdasági termények árával szemben óriási áremelkedést mutatnak az ipari cikkek, főleg gyáripár terén tapasztalható oly áremelkedés, amely 5—600 perccenttel magasabb a békeáraknál.

A veszprémi gazdák értekezlete állást foglalt a gabonaárak felemelése érdekében. Kívánságuk elég szerény a gyáripárosok áremeléseivel szemben, mert csak 25%-os áremelést kívánnak a buza, árpa, zab, rozs, köles és burgonyára vonatkozólag a mult évi árak ellenében.

A gazdaértekezlet a prémios árak életbe lépését az idén nem kívánja. Ezt a gazda nem szorgalmával s munkásságával, hanem szerencsével és élelmességével érheti el a legtöbb esetben, már pedig ez nem jó hatással van oly gazdákra, kik a legjobb törekvések mellett sem tudták gabonájukat a piacra vinni szeptember hó elsejéig.

E helyett azt kívánják a gazdák, hogy mindazon mennyiségű buza, rozs és kétszeres után, amely legkésőbb október hó 1-ig a Haditermény Részvénytársaságnak eladásra bejelentett, de át nem vétettet és el nem szállított, az elszállítás idejéig havonként és métermázsánként az eladásra bejelentett gabona után beszáradás, munkaköltség, értékszállék fejében 50 fillér fizettségessé a H. T. Részvénytársaság s azok által is, akik a termelőktől szabadon vásárolhatják majd szükségletüket, de a megvásárolt gabonamennyiséget október hó 1-én veszik csak át a gazdaktól.

Jelenleg monopolisztikus kezelés áll fenn majdnem minden gazdasági terményre nézve.

A mult esztendőben a fogyasztók s a gazdák is október hó 15-ig saját házi és gazdasági szükségleteiket szabadon vásárolhattak az új termésből.

A gazdaértekezlet szükségesnek tartja, hogy a mult évi korlátozott időig tartó *gabona-szabadforgalom az idén is érvényben maradjon*. A vármegyék lakosságának élelmzéséről maguk a törvényhatóságok gondoskodjanak s a szükségletért anyagilag is feleljenek. *Kerényi* Andor főszolgabíró igen helyes észrevételét tett ennél a kérdésnél, azt t. i. hogy a *községt elöljárók* gondoskodjanak a helyi szükségletéről. Ezt összeírtaik, a község által a megfelelő összeget előlegezhetik s a szükséges gabonát megvásárolják s készletben tartják. Ily módon minden község s ő általuk minden törvényhatóság egyszerű módon rendezheti a maga közlelmzését s nem következhet be az a bántó dolog, hogy valamely község készletét elutalják egy másik községnek s viszont az első község szükségletét meg kiutalják egy harmadik községből.

A gazdák ugyanígy nem tartják helyesnek azt a rendszertelen eljárást, ami napról-napra tapasztalható, hogy a H. T. a felesleges készleteket Veszprémvármegyei Bácsbodrogvármegyébe szállítja akkor, midőn a vármegye közlelmzése ellátására is szükség van gabonára. Ide pedig a szükségletet Biharvármegyéből küldi és szállítja a H. T. Részvénytársaság.

Ennek értelmében a gazdaértekezlet október hó 31-ig a gadona szabadforgalma mellett foglal állást.

Végül elhatározta az értekezlet, hogy felkéri az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet még arra is, miszerint hasson oda, hogy a gazdák az eladott gabonájuk arányában a törvényszabta áron megfelelő mennyiségű korpát kaphassanak. A kívánt korpa lehetőleg a gazdasághoz közel fekvő malmokból legyen kiutalva.

A veszprémi gazdaértekezlet kívánságai teljesen jogosultak és reméljük, hogy a kormány figyelembe fogja venni a termelő gazdaközönség jogos és méltányos kívánságait.

A balatoni gőzhajózás.

Mult számunkban már említettük, hogy a balatoni gőzhajós társaság rövidíteni óhajtja a hajójárat idejét. Somogy- és Zalavármegyékhez, amelyektől évi szubvenciót élvez, azzal a kéréssel fordult, hogy a hajójáratot az eddigi május 15. és október 15-ike helyett ez idén június 15. és szeptember 15. között legyen köteles teljesíteni. Zalavármegye a kérést teljesítette, Somogyvármegye azonban *elutasította* s kimondta, hogy fölír a kormányhoz, találjon módot arra, hogy a *balatoni közönség* 'ne szenvedjen hiányt a hajójáratban. *Mészöly* Gyula, a balatoni szövetség választmányi tagja azonban radikálisabb megoldást sürget indítványában, melyet a szövetséghez beadott. Nekünk ugy tetszik, hogy a balatonkultusz érdekében a kikötők államosítása után minden illetékes ténnyezőnek ez indítvány megvalósulása érdekében kell munkálkodnia.

Mészöly Gyula, a balatoni szövetség lelkes, agilis választmányi tagja a hajóstársaság visszatetsző kérelmével kapcsolatban érdekes, megszívlelésre méltó indítványt nyújtott be a szövetséghez. Az indítvány indokolásában kimutatja, hogy a hajóforgalom korlátozásáról szó se lehet, mert a romantikus zalai oldalnak van ugyan nemes gyümölcse, világhírű bora, de nincs kellő mennyiségű gabonája, teje, tojása, baromfia, kerti veteménye s ezen cikkekkel naponkint a gazdag somogyi oldal látja el a zalai fürdők közönségét és a zalai partok lakosságát. S ezt a szükséges élelmiszert a hajójáratok közvetítik. Kimutatja *Mészöly*, hogy az állam a balatoni hajózás felvirágoztatására nagy áldozatokkal remek kikötőt építtetett. Emellett a balatoni gőzhajózási társulat az államtól évenként 30.000 koronát meghaladó szubvenciót kap, a vármegyéktől pedig 7—8000 korona segélyt. S ezzel szemben az a tapasztalat, hogy a hajóstársaság azon missziót, amelyet a balatoni turisztika és fürdőélet igényel, betölteni nem képes. A társaság a saját hajóhidjait sem gondozza, azok korhadtak, használhatatlanok. Mindennek tetejébe most korlátozni akarja azt a forgalmat, amely eddig sem volt ki-elégítő. Mindezek után *Mészöly* azt indítványozza, hogy a balatoni szövetség kérje a kormánytól a balatoni hajózás sürgős államosítását.

A balatoni szövetség bizonyára minden befolyását érvényesíti e fontos javaslat érdekében s a kormánytól is közben jár a kedvező fogantatás végett. *Balds* Lajos főispán, az új miniszteri biztos mindjárt működése kezdetén nagy lépéssel juttatná előre a balatoni élet föllendítésének ügyét, ha az illetékes fórumokat a balatoni hajózás államosításának megnyerné.

A kormánybiztos és a balatoni kormánybiztos hivatal részére a földmivélségi miniszterium Liget-utca 6—7. szám alatti épületében rendeztek be helyiséget. A kormánybiztos hivatal fogalmazói és műszaki személyzet támogatja nehéz munkájában. Az új hivatali ahtáján már ott is van a jelzőtábla, ezzel a fölirással: *Balatoni kormánybiztos*. Baiás főispán ezenkívül Keszthelyen is rendez be hivatali helyiséget, ahol a külső munkálatokat fogják intézni és irányítani. A balatoni kormánybiztos hivatal már megkezdte működését.

HIREK.

A D. K. E. jubileuma Veszprémben.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület most bocsájtotta ki a Veszprémben május 20 és 21-én tartandó jubiláris nagygyűlés meghívóját ezzel a szöveggel:

Meghívás a D. K. E. jubileumára!

A magyarságnak, a magyar nemzeti szellemnek és az igazi művelődésnek terjesztője immár negyedszázad óta a Dunántul területén a Dunántúli Közművelődési Egyesület, mely XXV. évi közgyűlését Veszprémben 1916. május hó-21-én tartja meg Veszprém bibornok-püspökének, báró Hornig Károly ur Ó Eminenciájának fővédnöksége és a kormány képviselőinek s politikai életünk előkelőségeinek jelenlétében az alábbi sorrenddel.

Hazafias tisztelettel kérjük szives megjelenését a díszülésre, melyen az ünnepi szónokok a magyar kultúra jövő nagy feladataira fognak rámutatni.

Budapest, 1916. május hó 1-én.

Hazafias üdvözléssel:

Hertelendy Ferenc,
főrendiházi tag, társelnök.

Rákosi Jenő,
főrendiházi tag, elnök.

Dr. Komjáthy László,
Veszprém polgármestere.

Dr. Óvári Ferenc,
orsz. képviselő,
a rendező bizottság elnöke.

Dr. Fodor Oszkár,
kir. tanácsos, főtítká.

Az ünnepség sorrendje:

Május 20-án, szombaton:

1. A vendégek érkezése és elszállásolása.
2. Ismerkedés a Veszprémi Színházban este 9 órakor a „Széll Kálmán szoboralap” javára tartandó diszlocadón, melyen B. Sándor Erzsébet urónő önméltósága, a m. kir. Operaház kóloratúr primadonnája és Stephanidesz Károly ur, a Vígyszínház karnagya a vendégművészek és résztvesz a veszprémi Dalegyesület dalárdája.

Május 21-én vasárnap:

3. Délelőtt 11 órakor ünnepi díszülés a veszprémi színházban.
 - a) Báró Hornig Károly bibornok-püspök ur Ó Eminenciájának megnyitója.
 - b) Rákosi Jenő ur a D. K. E. elnökének megnyitója.
 - c) Főtítkári beszámoló.
 - d) Egy elnöki állás betöltése.
 - e) Berzeviczy Albert ur Ó Excellenciájának szózata: „A Dunántul kulturai hagyományai”-ról.
 - f) Gróf Apponyi Albert ur Ó Excellenciájának szózata: „Szövetségeink és nemzeti kulturánk”-ról.
 - g) Elnöki zárószó.
 - h) 1/2 2-kor a közgyűlés meghívott vendégeit a bibornok-püspök ur Ó Eminenciája látja vendégül az aulában.

Ugy a Délivasut, mint az Államvasuttra érvényes kedvezményes utazási igazolványokat a főtítkári iroda küldi meg az arra jogosultaknak és gondoskodik azok szállásáról, kik legkésőbb május 15-ig jelentkeztek.

— **Kongregációs ünnepség.** Lélekemelő, meleg ünnepe volt április 30-án délután az Angolkisasszonyok Sancta Maria intézetének. Az intézet kis templomában, melyet zsufozásig megtöltött a hívő közönség, ekkor tartotta Bibornok-Püspök ur Ó Eminenciája a Mária-kongregáció tagfelvételi ünnepségét. A szertartás közben Ó Eminenciája beszédet intézett a jelöltekhez, egyik legszébb Mária-himnuszának gondolatait tolmácsolva buzdította a virágos, gyönyörűen fölékesített oltárt övező, hófehértűs nővendégeket és a közönséget a tengerek Csillagának, a magyar nép oltalmazó Asszonyának vigaszt adó, lelket nemesítő tisz-

teletére. Ó Eminenciájának a szertartásokban nagy asszisztencia segédkezett, melyben részt vettek Káuzli Dezső prélátus-kanonok, Ádám Iván apátkanonok, plébános, dr. Simon György apátkanonok, dr. Vegele Lajos pápai káplán, szentszéki jegyző, Engelhardt Ferenc képezdeai igazgató, dr. Beóthy és Gutheil theol. tanárok és a növendékpapok.

Bibornok Püspök ur Ó Eminenciája ezen alkalommal a következők jelöltek vettek fel a kongregáció tagjainak sorába: Benacsek Izabella, Borbély Józsa, Csapó Eugénia, Csóor Sarolta, Dezsényi Gabriella, Fábian Marianne, Hermann Éva, Horváth Leona, Kunder Irén, Milota Olga, Molnár Mária, Szigethy Piroška, Várady Mária, Wundele Mária.

— **A veszprémi Oltáregylet** ma, vasárnap délután hat órakor tartja havi szentőráját az angolkisasszonyok templomában. A vezetőség ezúttal is kéri a tagokat a minél számosabb megjelenésre.

— **Közönet.** A veszprémi róm. kath. főgimnázium ifjúságának I. évi május 1-én tartott kárpáti ünnepe alkalmából rendezett gyűjtés, melyhez báró Hornig Károly bibornok, püspök Ó Eminenciája 100 koronával járult, összesen 238 koronát eredményezett a háboruban felúllt falvak javára. Az adakozók áldozatkészségét jutalmazza meg a jó Isten.

— **Katonalelkézi behívás.** Boross Ferenc törökpolkányi káplánt a hadvezetőség tényleges tábori lelkesítő szolgálatra berendelte.

— **Előléptetés.** A Máv. igazgatósága a májusi előléptetések alkalmával Rhé Gyula jutasi államfőnököt a VII. osztály 2-ik, Supka Lajos jutasi hivatalnokot a XI. osztály 1-ső fokozatába helyezte soronkívül.

— **Tíz éves jubileum.** Hunkár Dénes főispán ez évben tölti be gazdasági egyesületi elnökségének tizedik esztendejét. A vármegyei gazdasági egyesület ezt a jubiláris alkalmat nyagarabecsült elnökének ünneplésére kívánja felhasználni s évgett pünkösdtől után való kedden délután 1 órakor diszközgyűlést tart. Az ünnepi alkalom s az elnök érdemeinek megörökítése végett — az egyesület Hunkár Dénes nevére alapítványt szándékozik létesíteni a vármegyei hadiárvaalap keretében. Ugyanezzel az alkalommal a vármegye gazdái üdvözölni fogják tiszteztendő működése alkalmából Kajdacsy Endrét, az egyesület lelkes buzgalmu s nagy tevékenységű titkárat is.

— **A veszprémi pénzüzetek hadikölcsönjegyzése.** A veszprémi pénzüzetek igazgatósága nagy erélyt és buzgalmat fejt ki, hogy üzletfelek betétjeikből a IV. hadikölcsönre mennél nagyobb összeget jegyeztessenek. Az eredmény már is igen kedvező. A Veszprémi Takarékpénztár saját jegyzése 300.000, az intézetnél bejelentett jegyzések összege pedig két millió.

A Veszprémvármegyei Takarékpénztár jegyzése saját és nyugdíjintézete részére 250.000, üzletfelei pedig 120 tételben 1.031.300 korona. Ez összeg meghaladja az előbbi három hadikölcsön itt jegyzett összegét.

A Közgazdasági Banknál pedig ezideig 260 ezer koronát jegyezték.

— **Szanyi Irma hangversenye.** Ez a bájos kis földink egyik legtehetségesebb tanítványa az orsz. m. kir. zeneakadémiának s ott Laub István tanárnak. Az akadémia csőtörtőki nyolcadik hangversenyén az első számmal szerepelt s két Chopinsonátát játszott, mint a kritika írja: hibátlan, helyes kidolgozásban. Örömmel adjuk ezt hírl s minél több sikert kívánunk a fiatal művésznőnek.

— **Villanygyezség.** A villamostelep igazgatósága keddi gyűlésében tárgyalta a nagy áramfogyasztók eddigi egyezségét. Ok t. i. az áramot több-kevésbé kedvezményesen áron kaptak. Az új szabályrendelet erre a kedvezményre hektovattóránként 4—2 fillérig most is jogot ad s ennek alapján intézetekkel, a kávéházakkal, vendéglőkkel s más nagy fogyasztókkal az egyezséget az igazgatóság megkötötte.

— **Az Elite és az Alkotmány.** Az előbbi Veszprémnek legelső kávéháza, utóbbi pedig a legelső kath. irányú politikai napilap. Nívós, bátor, szókimondó, érdekes, változatos. Odaillik a leggyöngédebb női kézbe s a legkényesebb izlésűek asztalára is. Mint a keresztény Magyarországi hatalmas energiájú sajtószerve bizony megérdemli minden keresztény és magyar ember támogatását, vagy legalább is érdeklődését. Annál inkább csodálkozunk, hogy a veszprémi kávéházlátogatók

nem keresték s ha nem találták: nem követelték, hogy az Egyenlőség, a Világ s a Népszava mellett az Alkotmány is nádlécere kerüljön. Vidéki uri ember kellett, — Sztovenyik Károly népfőlkéző főhadnagy a neve, — hogy ez a kiváncsolom elhangozók s nap-nap után az Alkotmányt követelje. Dicséretére legyen mondvá az Elite tulajdonosának, hogy a kiváncsolat készséggel teljesítette. Olvasói nem vesztenek vele. Nagy örömmünkre szolgálna, ha a keresztény kávéházi látogatók éppen így megkövetelnék a minden magyar képes újsággal versenyző Élet c. szépirodalmi lap bevezetését is.

— **Ipari áram.** Egyik előző számunkban azt írtuk, hogy a nappali áram létesítése haszonnal jár s így állandó marad. Híradásunk téves információ következménye volt, mert éppen az ellenkező fedi a valóság. Oly kevés az ipari áramfogyasztás, hogy a garantált 2400 koronának alig fele tértül meg. Így azután a város június hónapban nem is tartja fön a nappali áramot.

— **Doktoráavatás.** Orbán Lajos a kereskedelemügyi minisztériumba beosztott posta- és táviró tisztet a budapesti tudományegyetemen május hó 6-án a jogtudományok doktorává avatták. Gratulálunk.

— **Kitüntetések.** Király öfelsége elrendelte, hogy a legfelsőbb dicsőre elismerés újlag tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magartatása elismeréséül Hiller Miklós népf. főhadnagyának és az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatái elismeréséül Boronkai Aladár tart. főhadnagynak.

A hadseregparancsnokság adományozta az ellenség előtt tanúsított vitéz magartatásuk elismeréséül az első osztályú ezüst vitézségi érmet: Ilcsik István népf. övezetőnek, Papp József és Perlinger József tizedeseknek;

a II. osztályú ezüst vitézségi érmet: Nádas Sándor tart. zászlósának, az ellenség előtt elesett Billegi Ferenc tart. hadapródnak, továbbá Darab Lajos tart. hadapródnak, Vigh György örmesternek, Varga Vince tart. örmesternek, Kovács István, Violini Ferenc, Csontos József, Gaál Gyula, Lóránt József és Fekete Pál szakaszvezetőnek, Czempó József, Zsemle Mihály és Berkes István tizedeseknek, Horváth Jenő és Eichhof János övezetőknél, Trencsik Sándor tart. övezetőnek, Tertyánszki György, Tóth Imre, Fodor Lajos, Gyurics Mihály, Reizinger János és Finta János honvédeknek;

a bronz vitézségi érmet: Percz Károly népf. ölkézőnek, Fülöp Lajos tart. hadapródnak, Blánár Kárcly tart. tizedesnek, Molnár Gábor, Csuka László, Karakow István, Kiss Ferenc, Imbrunger Aros, Répás Zsigmond, Mike Illés, Makó Pál, Pápai István és Pfluh Pál honvédeknek, Ruznyák Elek tart. honvédnek.

— **Vizsgálati kérvények.** Mindazok a magántanulók, akik a polgári iskolákban vizsgálni kívánnak, jelentkezési kérvényeiket mielőbb adják be, mert a későn érkező kérvényeket nem veszik figyelembe. A tandíjelengedésekért a folyamodásokat is ugyancsak idejében be kell nyujtani, különben tárgyalatlanná lesznek.

— **Hadikölcsön a veszprémi járásban.** A veszprémi járás közigazgatási tisztviselői a negyedik hadikölcsön érdekében buzgó tevékenységet fejtenek ki. Az eddig szerzett tapasztalatok alapján az látszik, hogy a kis emberek is örömmel jegyeztetnek, ami örvendetes jelenség.

— **Hangverseny.** A zirczi kaszinó 1916. május 13-án, szombaton a háborus gyermekvédelem céljaira hangversenyt rendez. Közreműködnek: Baor Margit tanítónő, Deutsch Gyula kamarahagedűs, Létayné Perczel Sári színművésznő, Szenes Gyula cs. és kir. huszár főhadnagy és Tarnay Alajos zeneakad. tanár.

— **Hazafias lelkesedés.** Az ifjúságot mindig jellemezte a lelkesedés. Ez a nemes hűtöltte be a helybeli főgimnázium második osztályát. Onmaguk között gyűjtést indítottak a hadikölcsönre. A befolyt pénzben egy darab 100 koronás kötvényt vásároltak, amelyet aztán az ifjúsági segélyegyletnek adtak át.

— **Az új idószámítás a vidéken.** A veszprémi járás jegyzői a héten Kerényi Andor főszolgabíró elnöksége alatt tartott értekezleten foglalkoztak a többi között az új idószámítással is. Határozatba ment, hogy a községi hivatalokban is pontosan ragaszkodnak a napi új beosztáshoz. Sőt tudunkkal megtették a járásban a lépéseket arra is, hogy a lakosság a magán életben is ehhez alkalmazkodjék.

— **Életmentés.** Derék harmincegyeseink nemcsak a harctéren tűndökölnek a hősiesség és önfeláldozás szép példájaként, hanem akkor is, amikor a harcmezőről kifáradtan, üdülésre térnek otthonukba. A békés viszonyok között is, ha veszélyben forgók segítése hívja őket, hősiességükkel sietnek segítségre, hogy itthon is gyarapítsák egy-egy levéllel az érdem koszorúját. Ily szép és dicséretremelő tettet vitt véghez *Szigethy István* 31. honv. gyalogezredbeli őrmester, akit bátor magaviseletért már a harctéren az I. o. ezüst vitézségi éremmel tüntettek ki. A mult hétfőn a szt. Margit-utcai Müller-malom felé sétál-gatva, észrevette, hogy a malom kerekai alatt egy kis 3 éves fiucska vergődik. Leoldotta kardját és habozás nélkül, ruhástól bevettette magát a nem sekély vízbe, s megmentette az életnek a kis *Párizs* Pistát, özv. Párizs Józsefné gyermekét. Méltán megérdemelte az ovációt, melyben a szt. Benedek-hegyen sétáló közönség részesítette a hő, életmentő őrmestert. Hisszük, hogy katonai parancsnokságától is elfogja venni azt a kitüntetést, amivel az életmentést jutalmazák.

— **A jövő évi lisztellátás.** A héten tartott jegyzői értekezlet a jövő évi lisztellátás kérdésével is foglalkozott. Az a vélemény alakult ki, hogy legmegfelelőbb volna, ha az eddig folytatott gyakorlatot tartanák fenn. Ami oly formán történne, hogy a kormány bizonyos ideig megengedné a vásárlást, de csakis a községekben vagy városokban levő élelmiszerrel nem rendelkezők és ama kisgazdák részére, kiknek vetőmagra van szükségük. A vásárlási felhatalmazást a törvényhatóság kapná, aki a tényleges vásárlást a községekkel hajtathatja végre. A vételből ki volnának zárva azok, kik mint kereskedők, vagy viszontelárúsítók a készleteket raktározzák, vagy felhalmozzák, vagy a saját hasznukra értékesíteni szokták. Október 31-éig megmaradt készleteket a kormány rekvizitálna községszükségletekre. Azt azonban ki kellene kötni, hogy amely rekvizitált készletet február végéig át nem vetek és ki nem fizettek, minden további hatósági beavatkozás nélkül felmentettnek kell nyilvánítani.

— **Érettségi biztos.** A kultuszminiszter a pápai ref. főgimnáziumhoz dr. Papp Károly debreceni egyetemi tanárt küldte ki érettségi vizsgálati kormányképviselőnek.

— **A köztgyár közgyűlése.** A veszprémi köztgyár ápr. 29-én tartotta folyó évi rendes közgyűlést dr. Rédey Gyula c. püspök elnöklésével. Örömet fejezte ki a gyár fejlődéséért s az elért szép eredményért. Különösen örül ennek az abnormális viszonyok miatt, amelyek csak a háborúval közvetlen kapcsolatban álló gyáraknak kedveztek. A köztgyár, főképen az elmúlt év alatt, hadsereg részére nem dolgozott, mégis az előző évek hiányát is pótoló jövedelemet produkált. Érdeme ez a Veszprémi Takarékpénztárnak, mely a szükséges tőkét mindig rendelkezésre bocsátotta, de érdemük a vezetőknek is, akik az üzem menete fölött gondosan őrködtek s buzgó munkálkodásukkal a gyár összes alkalmazottjait ösztönözték. — A közgyűlés nevében tehát dr. Óvári Ferenc igazgatósági elnök s az ügyvezető igazgatósági tagok részére hálás köszönetnyilvánítást indítványoz. A közgyűlés tagjai szives örömmel csatlakoztak a megérdemelt köszönet- és bizalomnyilvánítás kifejezéséhez. Dr. Sárny János igazgató bemutatta ezután a köztgyár mérlegét, a nyereség- és veszteségszámlát, majd a nyereség felosztási tervét, — ugyszintén az igazgatóság s a felügyelőbizottság jelentését. Az utóbbinak felolvasása után a közgyűlés a számadásokat elfogadta s illetékeseknek a felmentvényt megadta.

Az igazgatóság ajánlatára a közgyűlés kimondotta, hogy az új gyár részére a várostól vett telek árát készpénzben kifizeti. Az előzetes megállapítás szerint a város ez összeg fejében a kibocsátandó részvényekből vette volna át a megfelelő mennyiséget. Mínt hogy azonban a részvény kibocsátást az igazgatóság elhalasztotta, helyesnek tartotta a telekár kifizetését. Ez után a közgyűlés dr. Óvári Ferenc indítványára dr. Rédey Gyula c. püspököt újabb három esztendőre a köztgyár elnökévé megválasztotta. Az újonnan választott elnök szívélyes szavakkal mondott köszönetet a közgyűlés tiszteltteljes bizalmáért. Lelkes érzést fejezte ki, hogy az új gyár mily fontos tényezője a nemzeti s községi gazdasági helyiállásnak. Bebizonyosodott, hogy csak azok a nemzetek közelíthetik meg a győzelmet, amelyek előbb már oly ipari felkészül-

séggel bírtak, mely minden elszigetelés közepette is tovább működik. Az ily ipari erősség kielégíti a háború szükségleteit s nemcsak kiküszöböli a harctéri hiány nehézségeit s veszélyeit, hanem elősegíti, biztosítja az otthonmaradt megélhetését is. Ebben a drága világban ez a gyár nyolcvan-ezer koronát juttatott olyan családoknak, akik e nélkül alig tudták volna elviselni a majdnem leközdhetetlen élelmiszerdrágaságot. Balzsamcsepp volt ez a nélkülözések keserűségében. Ha alamszna lett volna, nem felelt volna meg céljának. Az alamszna nyomában dologtalanság settenkedik s minden adomány, mely ilyeneknek jut, megrablása a valódi szegényeknek. Egy országot csak úgy lehet önréztethet s önbizalomhoz szoktatni, ha munkára szoktatják. Veszprém nem igen alkalmas gyáralapításra, mert nélküli a dolgozni szerető munkaerő. A köztgyárnak tehát éppen az a hivatása, hogy a közömbösséget megtörje, hogy munkára neveljen, mert fejlődő, jól irányított működésében az emberi meltsóságot hasznos munkával emeli s nemesíti. Ha bebizonyosodik, hogy nálunk is lehet majd gyárakat állítani, részesei leszünk nagy nemzeti feladatnak. Jelek mutatják, hogy Magyarország jövőjét is gazdasági fejlődésre alapítják. Így lehet hozánk gazdag s így közelítheti meg nemzeti ideálját: a függetlenséget. Amit negyész esztendő gravamenpolitikájával nem tudott elérni, elérheti a gazdasági fejlődés, a szorgalmas munka jegyében kezdődő új korszakban. Azt óhajtja, hogy a köztgyár jövőjébe hasonló legyen a szép eredménnyel lezárt gazdasági esztendőhöz.

— **Kérelem.** Bakonyzentkirály község egy-negyed része lett a tűzvész áldozata és sok családnak mindene elégett. Nők és sok gyermek maradtak élelmiszer és ruházat nélkül, hol az összes férfiak hadbavonultak. Hogyan lehet ezeknek épületét, lisztet, zsiradékot, lábbelit szerezni a mai időben? Az első sürgős segélynyújtáshoz kéri a segítséget s könyörülő keresztény szívek szeretet-adományát a cseszneki r. kath. Plébánia-hivatal (u. p. Magyarszentkirály, Veszprém megye) címre küldeni.

— **Legeltetés.** A helybeli gazdák azért folyamodtak a városhoz, hogy a börtökön s utak mentén legeltethessenek. A város kérelmüket elutasította. Helyesen tette, mert ez csak az állatorvos iskolázatlan gyermekek számát szaporítja, akik ellenőrzés hiányában egyéb rosszat is megtanulnak. Az elutasítás egy fő oka az volt, hogy a magánlegeltetés a városnak kárt okoz, mert a gazda elvonja állattartást a bérfizetéssel járó közlegeltetőtől. Inkább ki fogja legkisebb fiát is az iskolából legeltetés végett, semhogy pásztor elé hajtja marháját — mert ezért fizetnie kell.

— **Kecskelegeltetés.** A veszprémi járás területén a kecskelegeltetést minden községben megengedik. A legutóbb tartott jegyzői értekezlet abban állapodott meg, hogy ahol a viszonyok megengedik, ott a községi legelők egyrészt jelöltek ki a kecskéik részére, ahol ez nem lehetséges, ott legeltetési sorrendet állapítanak meg.

— **A 18 éves népfelkölök érettségi bizonyítványa és tanítói oklevele.** A legutóbbi népfelkölői bemutatászelemlen alkalmasnak talált és ezt hitelen igazoló 1908. évfolyamu gimnáziumi, realiskolai, felső kereskedelmi iskolai és tanítóképző-intézeti tanulók vizsgálatára vonatkozóan a vallás- és közoktatásügyi miniszter az illetékes tanügyi hatóságokhoz intézett rendeletében akként intézkedett, hogy a felsorolt intézeteknél az alsóbb osztályu rendes tanulóknak a megfelelő osztályról a bizonyítványuk minden vizsgálat nélkül már bevonulásuk előtt egy héttel kiadandó, továbbá a legfelsőbb osztályu tanulóknak az elnyert osztálybizonyítvánnyal egyidejűen az érettségi bizonyítványt, illetve a tanítói oklevelet is ki kell adni. Az érettségi bizonyítványban, illetve tannitói oklevelében az egyes tantárgyakra az osztálybizonyítványokból veendőket át az osztályzatok. — Az ily bizonyítvány elnyerése jogosult tanulók érettségi vizsgálati díjat nem fizetnek.

A közoktatásügyi miniszter továbbá megindította a tárgyalást arra nézve, is hogy az 1897. évi korábbi évről, a fentebb megjelölt iskolák utolsóelőtti osztályát végzett, de jelenleg katonai szolgálatban álló tanulók közül azok, akiket katonai hatóságuk szabadsághatónak talál, folyó évi május 25-től június 25-ig terjedő szabadságot kapjanak avégből, hogy iskolájuk legfelsőbb osztályának osztályvizsgájára és az azt követő záróvizsgálatra előkészülhessenek és ezeket letehessek. E tanulók részére a miniszter a hatósága alatt álló intézetben egy hónapra terjedő előkészítő tanfo-

lyamot rendez, amely tanfolyamon az illető intézet tanárai külön órákban fogják előkészíteni katonatanítványaikat a vizsgálatokra. Ugyanígy tanfolyamok megtartására a többi iskolafentartót is felkérte.

— **Katonai munkásosztagok.** A veszprémi vármegyei munkabizottság április 29-én tartott üléséből felterjesztést intézett a honvédelmi miniszterhez, amelyben azt kéri, hogy amennyiben a gazdák e hó 25-ig munkásszükségletüket bejelentik, a honvédelmi miniszter biztossítsa a szükséges létszámot. Azt is kérte a bizottság, hogy a miniszter értesítse őt, vajjon kérése teljesíthető-e vagy sem? A miniszter válaszára június 10-ig vár. Ezt a lépést azért tartja szükségesnek, mert ha a megkívántató munkásosztag nem volna kiutalható, a gazdáknak még június 10-én tud idejűk legyen, hogy az aratási és cséplési munkásokról valami más módon gondoskodhassanak.

— **Lóosztályozás.** Folyó hó 7-én a szabadi, vörösbereinyi, almádi és litéri jegyzőségek területén pótlólag lóosztályozás lesz. Mikor a járásbeli osztályozásokat tartották, a jegyzőségek területén katonai okokból elmaradt.

— **A király magyar vadászjelvénye.** Ófelsége, mint értesülünk, legkegyelmesebben elfogadta a Hadsegélyző Hivatal felajánlotta „Magyar Hubertus”-jelvényt. A jelvény, mely az elmúlt hetekben nagy sikerrel forgalomba került, az elesett katonák özvegyei, és árva alapja javára alapított.

— **A balatonvidéki kertészet előmozdítása.** A földmívelési miniszter a balatoni szövetség után nagymennyiségű konyhakerti magot s palántát osztott ki a balatonvidéki kistermelők között. Érdekes számok mutatják ezt a hasznos s nemcsak a fűrdők, hanem a közlelő városokra is fontos tevékenységet. Kiosztottak Balatonkenese, Balatonalmádi, Csupak, Balatonarács, Balatonfüred, Aszófő, Akali, Somogykiliti, Balatonszemes, Balatonlelle, Balatonboglár, Fonyód, Balatonberény, Hévízszentandrás, Balatonyörök községek lakói között 382 csomag tökmagot, 234 csomag paradicsommagot, 240 csomag sárgadinnyemagot, 148 csomag görögdiannyemagot, 210 csomag hagymamagot, 104 csomag sárgarépmagot, 273 csomag czeklarépmagot, 160 csomag paszternákmagot, 217 csomag zellermagot, 120 csomag ugorkamagot, 549 csomag paprikamagot. Összesen 3742 csomaggal. Kiosztásra kerül: korai és kései kaposzta-palántából 30.000 darab; korai és kései karfiol-palántából 10.000 darab; korai és kései kelkáposztából 24.000 darab; korai vöröskáposzta-palántából 10.000 darab; korai és kései karaláb-palántából 30.000 darab; zellerpalántából 8000 darab; paradicsompalántából 6000 darab; többféle paprikapalántából 15.000 darab. Összesen 133.000 darab. Amely balatonparti községek lakói ezekből a palántákból óhajtanak, ebbeli kivánásaikat rendszeren kiállított névjegyzék kíséretében küldjék be vagy a Balatoni Szövetséghez Balatonfüredre, vagy a telep kezelőjéhez Siófokra. A jelentkezőkkel egyidejűleg Siófokra megfelelő számú kosarat is kell küldeni.

— **Madarak a háborúban.** Hogy a madarakra, amikor ütközet közben a csataterre szorultak, — milyen hatást gyakorol az ágyudörgés és puskaropogás arról igen sok levél számol be, a melyeket katonák írtak. Annyi tény, hogy a madarak nem ijednek meg annyira az ágyudörgéstől, mint pl. a lovak. Csatamező közelében állandóan nagy varju-rajok tartózkodnak, amelyek idővel annyira megszokják az ágyudörgést, hogy ha egy gránát nem közvetlen közelükbe csap le, fel sem rebbennek a földről. A lövészárkok közelében leginkább énekes madarak tartózkodnak. A kis énekes madarak a puskaropogással szemben érzékenyek, míg a varjuk a puskaropogásra ijedten rebbennek el. A nagyobb madarak minden puska-lövésre idegessé lesznek, míg az énekes madarakat épp a puska-lövés készteti éneklésre. Ismert dolog, hogy a kanárimadarak összetört üvegdarabok csőrömpölésére énekelnek. A madarak különben kitűnően látanak és meg tudják ítélni, hogy a puskaropogás nem feléjük irányul. Ezért van, hogy a lovak egy bizonyos zajtól megijednek, — míg a madarakat ugyanez a zaj megnyugtatja. A különösen az élesszemű varjukat a puska-tűzés azért rettent meg, mert hozzá vannak szokva, hogy az erdészek állandóan puskaival lönek rájuk, míg az ágyudörrenés nem igazítja őket. Mínt hogy az énekes madarak a vadászokat nem ismerik, ezért maradnak nyugodtan puska-tűzés közben is.

— **Élelmező szövetkezet.** A balatonvidék új intézménye az élelmező szövetkezet, mely a balatoni szövetség kebelében részvényjegyzéssel alakult. Az első cél az volt, hogy a- szövetkezet a siófoki központtal alakul a Hangya kötelékében s a kisebb fürdőknél is fióktelepet állít. Az idei közgyűlés olyképen határozott, hogy minden nagyobb fürdőhely maga csinálja meg szövetkezetét. Ehez azonban nagyobb érdekltség s alapítói szükséges, mint az egész Balatonra kiterjedő szövetkezethez. Eppen azért még mindig csak az alakulási munkálatok folynak. Ha azonban a külön szövetkezetek alakítása a közeli fűrdőidényig nem sikerülne, a szövetség az eddigi jegyzéti részvényitökével — s ehhez egyenként is kikéri a részvényesek beleegyezését — más módon próbál közreműködni az élelmezési kérdések megoldásában. Az élelmező szövetkezet iránt legnagyobb érdeklődés jelentkezik Siófok, Balatonalmádi, Balatonkenese s Balatonfüred részéről.

— **Vasuti megálló Akarattya-pusztán.** A balatoni szövetség feltételes megálló létesítését kérelmezte a Máv. igazgatóságánál. *Bacsinszky* Vladimir zágrábi üzletvezető ezt a kérelmet nem támogatja, mert a kérdéses helyen a pályának 10% esése van s ez a vonat megállítását s indítását megnehezíti. A szövetség igazgatóválasztmánya azonban új föltérjesztést tesz a megálló érdekében egyenesen a kereskedelmi miniszterhez s ezáltal az órháztól keletre, a törvényhatósági hid környékére kéri az állomást, ahol az említett akadály nem gátolja a vonatok megállítását.

— **A hadifogoly munkások ágyneműje.** A közös hadügyminiszterium rendelete értelmében a hadifoglyokat ágyneművel (takaró, szalmazsák, fejtáncos) s munkaadó tartozik ellátni. Ugyanezen rendelet szerint azon ágyneműk, melyekkel annak idején a hadifogoly tábor látta el a hadifoglyokat, bevonandók, vagy azok értéke a munkaadók által megtérítendő. A hadifogoly táborok a jövőben ágyneműket sem ingyenes használatra, sem pedig kölcsönjű fejében ki nem adhatnak. Amennyiben a munkaadók az ágyneműket be nem szolgáltatnának, minden egyes darabért a következő összegek térítendő meg a munkaadók által: 1 drb. gyapott takaróért 12 kor., 1 drb. szalmazsákért 6 kor., 1 drb. fejtáncosért 50 fill.

— **Eladó ház.** Egy jó karban levő ház (Szent István-utca 9. sz.) szabad kézből előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Van rajta 4 szoba, 2 konyha, pince és faház.

A száj- és körömfájás meggátlásáról.

Schreiner János a veszprémi székeskáptalan jószágfelügyelője az alábbi indítványt adta be a vármegyei gazdasági munkabizottságnak:

Évtizedek óta figyelem a ragadós száj- és körömfájás betegség nagy károkat okozó pusztításait, amely betegség most már nem időszakonként lép fel, hanem állandóan megvan az országnak nemcsak egyik-másik részében, hanem némelykor majdnem a felerészében; tettem is már javaslatot a baj tovarhurcolásának megakadályozására még 1903-ban egy fővárosi napilapban bőven kimutatva a nagy nemzeti vagyon pusztulását, amely az igavonó erőnek a betegség tartama alatt és azután is, az elgyengült állapot megrövidítéséig való ki nem használhatóságában, a tej megsemmisülésében, a tejelel elapadásában és az állatok nem kis százaléku elhullásában jelentkezik.

A mostani állategészségügyi rendeletek intézkednek ugyan a betegség fellépése alkalmával a ragadós baj tovarhurcolásának meggátlására azzal,

hogy akinek az udvarán a betegség kiűt, tartozik azt azonnal a hatóságnak bejelenteni, mit ha nem tenne, szigorúan megbüntetik.

Mit tesz ilyenkor a fertőzött udvar kisbirtokosa? Köztudomásulag többnyire elitkolja a bajt, mert ha bejelenti, lezárják udvarát s ekkor sem igavonóját nem használhatja, sem a tejét nem értékesítheti, amiket pedig kihasznál a betegség kezdetleges stádiumában, — így azután a bajt nem lehet csirájában megállítani, hanem tova hurcoltatik mérhetlen nagy kárára az egész községnek, sőt a szomszédos forgalmu helyeknek s így tovább, egész vármegyére, sőt országreszek területére is; — attól nem fél az illető, hogy megbüntetik, mert biztosan nem állapítható meg, hogy kinek az udvar jelentik be a betegséget, mikor már majdnem az egész községet ellepte, — de ha kérdőre vonnak is valakit, azzal menti ki magát, hogy nem ismerte fel a bajt fejlődése kezdetén.

A napokban falragason olvastam a rendőrkapitányság hirdetését, hogy a száj- és körömfájás Veszprémben egy udvaron kiűtött, — ugyanakkor hallottam, hogy ezen időben más gazdának marhái már keresztül mentek a bajon.

Nézetem szerint nem büntetéssel, hanem jutalmazással kell a baj bejelentésére a fertőzött udvar tulajdonosát buzdítani, mert ha tudja, hogy a betegségből kifolyó minden munka mulasztása, tetemes kára bőven megtérítetik, sőt jutalomban részesül, rögtön készséggel fogja jelenteni a még csak kezdetleges bajt, amely ezen stádiumában még annyira nem is ragadós, s amely így csirájában aránylag kevés költséggel elfojtható s tovarhurcolása megakadályozható.

Fáj a lelkem, mikor a beteg állatok kinjárt, vergődését látom, még inkább fáj a nagy nemzeti vagyon pusztulása; de leginkább fáj, hogy a pusztító bajt egyedvűen nezzük.

Javaslatom tehát az, jelentse ki az állam és hirdetés útján tetesse közzé minden tanyán, községben, hogy akinek az udvarán a ragadós száj- és körömfájás kiűt, mondja be a hatóságnak rögtön a bajt, biztosítván őt, hogy mindennemű kárát megtéríti, sőt ezenfelül még megfelelő jutalomban is részesíti; — hogy azonban ezen intézkedésből jótalanul senki hasznot ne húzasson, tetesse közzé azt is, hogy kártalanításra, jutalomra csak az számíthat egy-egy községben, aki elsőnek jelenti be a bajt, a bejelentéssel egyidejűleg adja be a járlati leveleket is, amelyekkel az illető bizonyítja, hogy a beteg állatok saját nevelései, vagy azokat mikor és honnan szerezte; kártalanítást és jutalmat természetesen csak a kisbirtokosok kaphatnának, — nagyobb uradalmak nem, — hiszem, hogy nem is számítanának; a büntetés azért maradjon meg, hogy mindenki kellő időben bejelentsen a kiűtött bajt.

Magyarországban az 1910-ik évben ezen betegséggel fertőzött volt: 1464 község 11029 udvarral

az 1911-ik évben	1461	"	8526
az 1912-ik	22	"	75
az 1913-ik	117	"	621
az 1914-ik	1244	"	8505
az 1915-ik	652	"	4948

A hat év átlagában: 827 község 5617 udvarral.

Legerősebb volt ezen betegség az 1910-ik év december hónapjában, amikor 5829 községben, tehát az ország majdnem fele részében, 38.490 udvarban pusztított. A folyó évben is fennáll a baj 133 községben 428 udvarral és pedig terjedőleg.

Hogy mekkora a kár ily nagy területeken és éveken át, kiszámítható, hacsak egy kisebb udvar veszteségét mutatom ki, amelyben 2 igavonó ökör, 2 tejelő tehén és egy növendék jószág van; — a betegség tartama három hétre veszem, ezen idő

alatt mulaszt a 2 ökör 15 munkanapon és a betegség folytán értékcsökkenésben 150 K, 2 tehén tejhaszna elmaradásában és értékcsökkenésben 105 K, 1 növendékjószág növekedés, elmaradás- és leromlásban 20 kor., elhullás a betegségben 2—3% 70 kor. Összesen: 345 korona.

Az árakat a háborúelőtti normális értéken vettem fel és juhokban, kecskéknél, sertésekben nem is számítottam.

Tehát amint látjuk egy kisebb udvarban is mily nagy a kár, hát ahol többször annyi jószág van, mint ebben és ezekre menő udvarokban nem három hétre, hanem egész évre való számitással, a nemzetgazdasági kár 50—100 millió koronára is rug, amit az államnak, mint gondos édesapának, meg kellene mentenie az ország javára, vagyonosodására, erősbödésére különösen most a háborus időben, amikor nagyon megfogyott az állatállomány s ezt az utóbbi nedves években még a májmétey is erősen megdézsmálta.

Ha pedig a betegség okozta fent kimutatott 50—100 millió korona kárt a mai tulajdosok hus- és tejárakkal értékeljük, a valóságos kár évente 2—300 millió koronára emelkedik; az ezen évente megújuló óriási nagy kárt pedig néhány száz ezer korona előlegezésével, áldozásával tán meglehetne akadályozni s ha javaslatom beválnék, néhány év múltán már ezen költség is megtakarítható lenne, mert ha a betegség megszűnnék, a ragályozás sem következhetnék többé be, legalább is nem oly nagy mértékben, mint most s a külföldről sem hurcolhatnák be, mert bizonyára ott is átvennék a preventív intézkedést, ha ez nálunk beválnék.

A betegség csirájában való elfojtására megszüntetésére szükséges költségeket, ha az állam nem volna hajlandó viselni, szívesen adná azt a gazdáközönség, de azt hiszem az összes lakosság is, mert hisz érdeke mindenkinek, hogy olcsóbb hushoz és tejhez juthasson, ami bő fedezetet nyújtana a közadók módjára kivetendő állategészségügyi pótdadóra, ami még fél százalékot sem tenne s azt is csak néhány évre kellene kivetni, mert a baj megszűnhetik.

Nem álltom tehát határozottan, hogy javaslatom feltétlenül beválnék s azért citálom a szentírás szavai, melyek szerint: „Mindeneket próbáljatok s a legjobbat tartsd meg.” Hiszen a most létező nagyszerű alkotmányok is próbálgatások, kísérletezések folytán jöttek létre, amelyek időt, fáradságot és áldozatot kívántak ugyan, de ezek a sikerrel bőven megtérültek. Kérem javaslatom tárgyalását és illetékes helyre való juttatását.

Veszprém, 1916. április 27.

Schreiner János,
káptalani jószágfelügyelő.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Az iskolai kirándulások, a tanítás és nevelés szolgálatában.

Irta: **Berényi Ferenc.**

VII.

Az elősorolt tantárgyak után a gazdaságtan még az, amelynek tanítása kell, hogy kirándulással történjen. A nép jóléte a gazdasági viszonyoktól függ s ez egyszerű mint alapja is a továbbfejlődésnek. A gazdasági megerősödés pedig a természet kincseinek okos felhasználásában áll. Am ehhez az ismeretek bizonyos mennyisége s bizonyos értelmi fejlettség szükséges.

Ezt kell megadni a népiskolának. Sajnos e

Szőlőgazdák figyelmébe! Egyedül a „PERONOSZPOR“ helyettesíti a rézgálicot. :: ::

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. — Használati utasítással. — Legkisebb szállitmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett :: szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselőt Budapest, VII., Damjanics-utca 30. sz.

tárgyra népiszkoláinkban még nem fektetnek elgondoló sulyt, sőt igen sokszor valósággal elhanyagolják. Pedig ilyen földmivelő országban, amilyen Magyarország is, nagyon is szükséges volna a népet okszerű gazdálkodás elveire megtanítani. Mert mi is az okszerű gazdálkodás? A gyakorlati és elméleti ismeretek összekapcsolása, vagyis a gyakorlati eljárás tudatos tétele. S erre igen nagy szükség van. Mert nézük meg csak azt az okszerű földmivelést. Meg szántja a földet, megtrágyazza, vetési forgók szerint gazdálkodik, de hogy mindezt miért csinálja, az nem tudja! Ő ezt így látta s rendszerét minden tekintetben kifogástalannak gondolja s attól el nem tér s mindenféle újítástól valósággal irtózik. Nézzük meg csak mily kevesen gazdálkodnak műtrágyával! — Mert nem tudják azt, hogy a trágyázás célja az elhasznált anyagok visszapótlása. Ő csak azt tudja, sovány a föld, tehát trágyázni kell.

Népünknek nincs érzéke az e téren való haladás iránt. Pedig erre van szükség; mert hazánk természetadta kincsei koránt sincsenek kellő mértékben kiaknázva. — Megvan a vagyonsodás alapja, de nincs meg a képesség a heverő kincs felhasználására s értékesítésére. S ez mindaddig így lesz, míg a népiszkola nem gondoskodik arról, hogy az újabb generáció más uton haladjon, — vagyis nem teremti meg az okszerű gazdálkodás alapját.

Hogyan lehetne ezt megtenni? Iskolai kirándulásokkal. Ma már mindenütt van fiúiskola. Ide kirándulunk a gyermekekkel s a munkát gyakorlatilag bemutatjuk, gondoskodunk egyuttal, hogy ebben minden gyermek részt vegyen: megbeszéljük velük munkaközben, hogy miért kell ezt így csinálni s mi az előnye az eddigi eljárás mellett. Gondoskodunk arról, hogy a gyermek a hasznát maga is lássa. Ha ezek mind megvannak, akkor lesz meg e tárgy körében tartott kirándulások haszna, mert a gyermek maga látja a hasznát s az előnyösebb munkát később is követni fogja. Kirándulás nélkül e tárgy tanítása el sem képzelhető. Mert azt még el lehet valahogy képzelni, hogy természetrajzot, habár nem sok eredménnyel, szemléltetés nélkül tanítsuk, de hogy a gyermekekkel szántassunk eke nélkül, az igazán falra hányt borsó! Hozzá még ha őket valami új módnak előnyéről akarjuk meggyőzni!

A háboru krónikája.

Április 30. Az Ikva mellett kiverjük az oroszokat előállításukból. A németek északon nagy darabon visszaverték az oroszokat és 5656 oroszot elfogtak. Az oroszokat sulyos véres veszteség érte. — Tegnap délután az olaszok a Doberdó-fensíket és a görcei hídfőt, valamint az arcvonal mögött levő egyes helységeket élénk ágyútűz alatt tartották. Repülőink Cormons és San Giovanni di Manzano pályaudvaraira nehéz bombákat dobtak. A Col di Lanán az olaszoknak a gerincen levő támaszpontunk ellen intézett újabb támadását visszavertük. — A La Bassée-csatorna és Arras közt levő arcvonalon állandóan élénk aknaharc folyik. Givenchy en Gohelle vidékén a német valamelyes előrehaladást tettek. A Maas-területen a Mort Homme-magaslaton és attól keletre a németek újra megihusították a franciák ellentámadásait. — A délkeleti harctéren a helyzet változatlan. — Townshend tábornok, a Kut-el Amarában körülzárt angol erőcsoport parancsnoka több mint 13.000 emberével megadta magát a törököknek.

Május 1. Repülőink bombákat dobtak a Villa Vicentinánál levő olasz barakkokorra. Az Adamello-szakaszon olasz osztagok, amelyek a Dosson di Genova felől nyomultak elő, a Topete-szorosban levő hadállásainkat támadják. — Mlynowitzől északra osztagainkat tulerős orosz támadás elől újra visszavertük azokból az előretolt állásokból, amelyeket az oroszoktól folyó hó 29-án elfoglaltunk. — A délkeleti harctéren változatlan a helyzet. — Givenchy en Gohellendől az angolok több ízben megismélték ellentámadásaikat anélkül, hogy eredményt érthettek volna el. A Maastól balra tegnap este

nagyobb francia haderő támadta a Mort Homme-magaslaton levő és csatlakozóan a Caurette-erdős-kétől északra eső vidékig levő állásokat. A magaslattal keleti lejtőjén folytatott szivós harc után a támadást a németek visszaverték.

Május 2. Az olasz harctéren a helyzet változatlan. Az Adamello-szakaszon csapataink az ellenség támadásait, amelyek főképp a Fargorida-szoros ellen irányultak, az alpinik tekintélyes veszteségével visszaverték. — Az orosz és a délkeleti harctéren nincs újabb esemény.

Május 3. A Maas-területen a tűzérési harc erősbödött. Míg a gyalogság tevékenysége a folyó baloldalán Avocourtól északkeletre előretolt őrsök kézigránátharcára szorított, addig Douaumont-erődöt délre és a Caillette-erdőben a franciák egy támadását több órai közelharcban a németek visszaverték. — Az Adamello-szakaszon folyt harcban 87 alpinit fogtunk el. A Dolomitokban az olaszok ma reggel megtámadták a Corda del Anconán és a Ruffredon levő állásainkat. Mindkét támadást visszavertük. — Az orosz és a délkeleti harctéren nincs újabb esemény. — Török tengerészek az utóbbi napokban a Fekete-tenger partjain három hajót süllyesztettek el, amelyeknek egyikét tűzérési tüzeléssel elpusztították volt. Ezenfölül négy meg-rakott vitorlást is elsüllyesztettek.

Május 4. Rivánál és a Col di Lana területén heves tűzharc keletkezett. Az olaszoknak a Rothwand-csucs ellen intézett támadását visszavertük. — Rarancetől keletre egy osztrák és magyar harci repülő lelőtt egy orosz repülőgépet. Egyéb jelentős esemény nem történt. — Dixmuidentől északra német osztagok meglepő tűztámadással kapcsolatban behatoltak a belga vonalakba és néhány tucat katonát foglyul ejtettek. A Maas két oldalán a helyzet változatlan.

Május 5. Német tengerészeti léghajója a május 2-ól 3-ra virradó éjjel megtámadta az angol keleti tengerpart középső és északi részét és ez alkalommal gyárakra, vasuti építményekre, ipari telepekre, kikötőhelyre, parti ütegekre, valamint angol hadihajókra látható jó sikerrel bőségesen bombákat hajított. Valamennyi léghajó a heves tüzelés ellenére visszatért, az L. 20. kivételével, amely erős déli szélről északra hajtva, a tengeren bajbajutott és Stavangernél elpusztult. Az egész személyzetet megmentették. — Az olasz tűzérseg tegnap a tolemini hídfő, Flitsch vidéke és a karintiai harcvonal több szakasza ellen fokozott tevékenységet fejtett ki, a tiroli határvidéken pedig mérsékelt tűzérési harc folyt. Ma éjjel egy ellenséges léghajó elröpült a Wippach torcolata közelében levő állásaink fölött, itt bombákat dobott le. Visszatérteben tűzérsegünk tüzelésével Dornbergnél elzárta az utját, egyidejűen repülőink megtámadták, tüzeléssel fölgujtották; a léghajó a görcei gyakorlótér közelében lezuhant és a négy benne ülő meghalt. Tengeri repülőink sikeres támadást intéztek Ravenna ellen. — A Maas-területen nappal az ágyútűz mindkét részről nagy heves-ségre fokozódott; ez az éj folyamán több ízben ismétlődött. A franciák gyalogsági támadását, amelyet a Mort Homme-magaslatról nyugat felé ereszkedő hegyhátan levő német állások ellen intéztek visszaverték. — Tarnopolitól északkeletre földterít csapataink elfogtak egy orosz tisztet és száz főnyi legénységet. Helyenkint tűzérési harc folyik. — A délkeleti harctéren csönd uralkodik.

Anyakönyvi kivonat.

Születés.

Mátyás János szoboszegéd és Bakony Julianna leánya Margit Anna rf. — Frikk István molnárszegéd és Tóth Hermina leánya Erzsébet Hermina r. kath. — Deli Gyula kömivesszegéd és Óhegyi Erzsébet leánya Erzsébet r. kath. — Varju János mezőgazdasági cseléd és Pongrácz Ágnes leánya Mária rf.

Halálozás.

Szecsódi János r. kath. 7 hónapos. — Nyári Gizella r. kath. 6 hónapos. — Özv. Hajagos Imréné Gottizer Anna magázó r. kath. 65 éves. — Husveth Ilona tanító r. kath. 33 éves. — Szabó János bog-nárszegéd r. kath. 27 éves. — Szabó József r. kath. 4 hónapos. — Schindler Katalin háztartásbeli r. kath. 18 éves. — Mucska Mihály r. kath. 13 hónapos.

Házasság.

Tombor László kir. járásbíróági jegyző r. kath. és Bátori Szidónia r. kath. — Bakai János napszámos r. kath. és Názér Mária napazamosnő r. kath.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urban

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpaddás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Lokomobilt

vagy nyérsolaj-motort keres megvételre : :

SZALAI MÓR Veszprém.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONDORFI természetes savanyúvíz.

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSŐ, Veszprém.

Igen tisztelt Méhész Úr!k!

Van szerencsénk becses tudomására hozni, hogy Székesfehérvárott, Pálya-utca 28. sz. házunkban egy nagyobb gőz-viaszolvastó és mülép készítő műhelyt

létesítettünk.

Ezen vállalkozásunk oda irányul, hogy a t. méhésztársainkat hathatósan támogassuk és általános megelégedést nyujtsunk, még pedig olyképpen, hogy amerikai hengergépünkön vegytiszta viaszunkból I-ső rendű mülépet állítunk elő.

A mülép napi ára ezidőszert kilogrammonként **9 korona.**

Elvállalunk tiszta és salakmentes viaszt müléppé való kihengerezésre is, melyért kgr.-ként munkadíj fejében **1 korona 40 fillért** számítunk.

Egyben értesítjük a t. méhésztársakat, hogy 10 kgr. száraz sonkoly beküldése ellenében 1.5 kgr. vegytiszta I-ső rendű sárga mülépet adunk a megadott méret szerint, ami által célunk a méhésztársakat egy nagy és fáradságos munkától megkímélni.

Az igen tisztelt méhésztársak eme vállalkozásunk szives pártfogását kérve, maradtunk kiváló tisztelettel:

Pollermann Pálné és Társa
gőz-viaszöntőde és mülépkészítő telepe
Székesfehérvár, Pálya-utca 28.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemmárv fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mely tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkremet, kérem, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrem az összes gyártmányokat felülmulja. — Az óriási Fedák-cipőkrem a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

**40 filléres
árban**

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszereznem és így a háboru előtti kitűnő minőségben

**mindenütt
kapható!**

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványvíz
nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sürgőnyclm: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli idényre bel- és külföldi
csemegeárukat, válogatott
fűszereket, ideai aratású tea-
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó
és gyermektápszerek. Mindennemű
hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jams-
rum, likőrök, cognac és
pezsgők, bel- és külföldi
borok. — Kávékban nagy
: választék. :

Gőzkávépörköldé

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági
cikkek. — Illatszerek.
Finom hentesáruk.
: Prágai sonka. :

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legnőbb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és szíjben.
Egy és négyvonalas csinos vizsgál-
perek, tetszés szerinti mennyiségben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
irodal, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61